

ΠΟΣΟ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΜΕ ΤΟΝ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ;

Κύριε Λυγερέ, εδώ και χρόνια μελετάτε το έργο ενός από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της Αναγέννησης, του Λεονάρντο Ντα Βίντσι. Στη διάλεξη που δώσατε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, τονίσατε την αξία του μηχανικού και επιστήμονα Ντα Βίντσι σε σχέση με τον ζωγράφο. Πώς καταλήξατε σε αυτό το συμπέρασμα;

Το εικαστικό μέρος του έργου του Λεονάρντο Ντα Βίντσι είναι βέβαια το πιο γνωστό. Το μελετούμε σαν να αποτελεί όλο το έργο του, ενώ η έρευνά μας αποδεικνύει ότι η ζωγραφική του είναι μόνο και μόνο το αποτέλεσμα μιας τεράστιας, πολλαπλής και πολύπλοκης διαδικασίας.

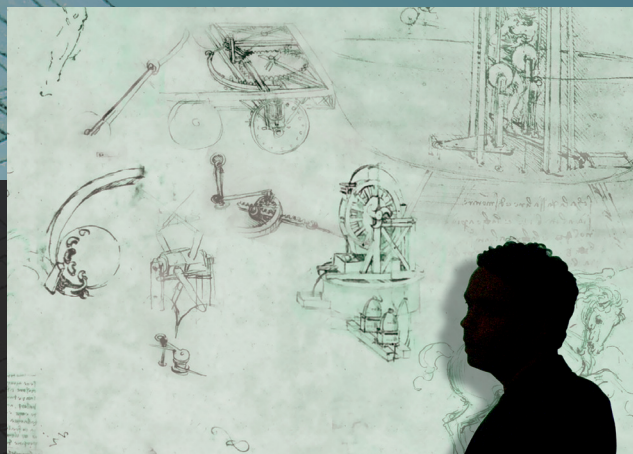
Βλέπουμε το ρόλο της επιστήμης πριν γίνει ακόμα πραγματικά επιστήμη της μηχανικής σε πολλά επίπεδα και τελικά όλων των γνώσεων του Ντα Βίντσι, ο οποίος εξετάζει όλο αυτό το πλαίσιο λες κι έχει μπροστά του μία πυραμίδα της οποίας γνωρίζουμε μόνο την κορυφή μέσω της ζωγραφικής.

Κατά συνέπεια, η μελέτη του έργου του, μέσω των χειρογράφων του, αναδεικνύει και τα θεμέλια της σκέψης του. Γι' αυτόν το λόγο, για μας τουλάχιστον τους μελετητές του έργου του, η ζωγραφική είναι μόνο και μόνο το επιφανόμενο της ολότητας του έργου του.

Γιατί οι Σημειώσεις του Ντα Βίντσι δεν έτυχαν μέχρι σήμερα της ανάλογης προσοχής με τους πίνακές του;

Η εξήγηση είναι απλή, αν και όχι απλοϊκή. Ο πίνακας δεν έχει ανάγκη να διαβαστεί για να γίνει ορατός. Απλώς τον βλέπουμε μέσω της ερμηνείας μας. Το πρόβλημα είναι ότι βλέπουμε μόνο ό,τι καταλαβαίνουμε και στην ουσία βλέπουμε πολύ λίγα πράγματα. Περισσότερο κοιτάζουμε τους πίνακες του Ντα Βίντσι παρά τους βλέπουμε.

Εάν πραγματικά θέλουμε να τους δούμε, πρέπει να μελετήσουμε τις σημειώσεις του, τα τετράδιά του, τα χειρόγραφα, έτσι ώστε να μην έχουμε ανάγκη μόνο να κατανοήσουμε αλλά και να επινοήσουμε και να δούμε ποιες εναλλακτικές μεθόδους χρησιμοποίησε, ποιες ήταν οι τελικές του επιλογές για να υλοποιήσει όλη αυτή την προσέγγισή του μέσω του εικαστικού

έργου, δηλαδή και πάλι θεωρούμε ότι το εικαστικό είναι μόνο και μόνο το τέλος, ενώ οι σημειώσεις είναι όλη η πορεία.

Διότι με τους ιδιοφυείς ανθρώπους, όπως ο Λεονάρντο Ντα Βίντσι, που είναι πολύ σπάνιοι για να υπάρξει μία γενική και συστηματική μεθοδολογία μελέτης, το αποτέλεσμα της έρευνάς τους δεν επαρκεί για να εξηγήσει το βάθος της σκέψης τους. Είμαστε, λοιπόν, σε ένα πλαίσιο που κοιτάζουμε μόνο και μόνο την επιφάνεια του μετώπου, ενώ στην πραγματικότητα πρέπει να δούμε το βάθος του μετώπου.

Πόσο επίκαιρος είναι ο Ντα Βίντσι σήμερα;

Όσο ήταν και στην εποχή του, δηλαδή καθόλου. Ο Ντα Βίντσι δεν ανήκει στην επικαιρότητα, ανήκει μόνο στην ανθρωπότητα. Κατά συνέπεια δεν είναι επίκαιρος, είναι διαχρονικός, είναι ουσιώδης και μας δείχνει το μέλλον παρόλο που βρίσκεται στο παρελθόν. Με τη ζωή του, εγκλωβισμένος μέσα στο παρελθόν έδωσε το έργο του στο μέλλον.

Ο Ντα Βίντσι δεν επέλεξε την εποχή που έζησε και γρήγορα κατάλαβε τα όριά της. Δεν ένιωσε την ανάγκη να δημοσιεύσει το έργο του. Δημιουργούσε ήδη για την ανθρωπότητα και όχι για την κοινωνία στην οποία δεν μπορούσε να ανήκει διότι ήταν ελεύθερος στοχαστής.

Άρα αν κάποιος θεωρεί ότι ο Ντα Βίντσι είναι επίκαιρος, είναι απλώς επειδή δεν διάβασε το έργο του, δεν κατανόησε την ουσία του και δεν επινόησε τη διαφορετικότητά του. Στο θεατρικό έργο με τίτλο *Ο άνθρωπος που δεν υπάρχει*, προσπαθήσαμε να δείξουμε ότι όντως δεν υπήρξε στο παρόν ο Ντα Βίντσι διότι θα υπήρχε στο μέλλον. Λες κι ήταν φτιαγμένος από κομμάτια μέλλοντος όπως και ο Προμηθέας που είναι μνήμη μέλλοντος.

Ορισμένες από τις μεγαλύτερες πνευματικές και φιλοσοφικές παραδόσεις του πλανήτη, υποστηρίζουν πως το πρώτο βήμα για να ξεφύγει ο άνθρωπος από τα δεσμά της μηχανικότητας (σε προσωπικό επίπεδο), είναι να προσπαθήσει να παρατηρήσει και να αντιληφθεί τον εαυτό του. Ποια είναι η άποψή σας;

Το θέμα της μηχανικότητας είναι απλώς η αρχή. Δηλαδή, αν θεωρήσουμε ότι πρώτα υπάρχει η νοημοσύνη, που κάνει τον πρώτο διαχωρισμό, μετά η σκέψη, που χρησιμοποιεί το περιβάλλον και τις γνώσεις μέσω του πυρήνα της νοημοσύνης, ύστερα η σκέψη πάνω στη σκέψη, την οποία αποκαλούμε συνείδηση, είναι λογικό

κό να υπάρχει μία εξέλιξη όσον αφορά στην πνευματικότητα. Διότι όπως αναφέραμε και πριν, το σύνολο των στοιχείων μπορεί να αποτελέσει μία ομάδα ή ακόμα μία υπερομάδα και κατά συνέπεια να έχουμε μία αλλαγή φάσης όσον αφορά στο ποιοτικό επίπεδο.

Άρα, ο άνθρωπος ως οντότητα που ανήκει στην ανθρωπότητα ξεφεύγει από τα δεσμά της μηχανικότητας όταν εισχωρεί στη νοσφαιρά της και στην ουσία ανήκει στο νοητικό της δίκτυο. Το πρόβλημα σε αυτήν τη διαδικασία είναι ότι αποτελεί μία μεταμόρφωση που είναι δύσκολα κατανοητή δίχως επινόηση.